

# *Isoptena serricornis*

## Sandbäckslända

Sländor, Bäcksländor



**Klass:** Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Plecoptera (bäcksländor), **Familj:** Chloroperlidae (blekbäcksländor), **Släkte:** *Isoptena*, **Art:** *Isoptena serricornis* - sandbäckslända (Pictet, 1841) **Synonymer:**

### Kännetecken

Honorna är 9–11 mm, hannarna något mindre. Kroppen är brun och vingarna ljusbruna. Liksom övriga bäcksländor har den två relativt långa antenner samt vingar som ligger platt mot kroppen. Larverna liknar till det yttre övriga bäcksländor, d v s avlångt smal med två bakre spröt. Färgen är gul och antennerna reducerade samt kropp och ben med tät behåring.

### Utbredning och status

Arten har huvuddelen av sitt utbredningsområde i Östeuropa. I Skandinavien påträffas den på Jylland i Danmark, samt i de nordligaste delarna av Sverige och Finland. Samtliga svenska fyndlokaler är belägna i Norrbotten. De första fynden gjordes i Kvarnån och Bodträskån nära Harads i Luleälven 1952. Senare har den även påträffats i Torne älv vid Kattilakoski, i Muonio älv vid Kätkesuando och i Kalixälven vid Parakka.

### Ekologi

*Isoptena serricornis* tycks enbart förekomma i större vattendrag. Larven har huvudsakligen påträffats i älvar med sandbotten, där den lever nedgrävd. Arten föredrar erosions- framför sedimentationsbotten. En tysk studie har visat att äggen kläcks först vid temperaturer över 12 grader. Vid sju grader fördröjs utvecklingen. Äggen är stora jämfört med andra arter i familjen. Larverna livnär sig först på detritus men vid senare stadier blir den huvudsakligen rovdjur och äter fjädermygglarver, fåborstmaskar och mindre sländlarver. Analyser av maginnehåll har även visat att larverna intar sandkorn. Då kornen kan vara av halva huvudets storlek och utgöra mer än halva kroppsvikten är det sannolikt inte fråga om att de förtärts av misstag utan författarna föreslår att sanden används som ballast och förankring i de strömmande miljöer där arten förekommer. Sländorna kläcks under maj–juni. I en laboratoriestudie kläcktes larverna till vuxna sländor under dygnets mörkare del vilket sannolikt är ett beteende som skyddar mot predatorer. Två studier av maginnehåll på vuxna sländor har visat ett litet födointag som till stor del består av pollen.

### Hot

Något direkt hot mot arten är inte känt. Möjligen kan vattenreglering ha en negativ inverkan.

### Åtgärder

Då eventuella hot mot artens fortlevnad ännu är okända torde första uppgiften vara att genom undersökningar på platser där den påträffats skaffa mer kunskap om dess ekologi, status och eventuell hotbild.

## Litteratur

---

- Benedetto, L.A. 1973. Notes on North Swedish *Plecoptera*. *Entomologisk Tidskrift*. 94: 20–22.
- Derka, T., Tierno De Figueroa, J.M. & Krni, I. 2004. Life Cycle, Feeding and Production of *Isoptena serricornis* (Pictet, 1841) (*Plecoptera*, *Chloroperlidae*). *International Review of Hydrobiology*. 89: 165 – 174.
- Illies, J. 1953. *Isoptena serricornis* Pict. (*Plecoptera*) neu für Schweden. *Ent. Tidskr.* 74: 86–932. Lillehammer, A. 1988. *Stoneflies (Plecoptera) of Fennoscandia and Denmark*. Brill, Leiden.
- Zwick, P. & Hohmann, M. 2005. Biological notes on *Isoptena serricornis*, an exceptional stonefly in shifting river sand (*Plecoptera: Chloroperlidae*). *Lauterbornia*. 55: 43-64.

## Författare

---

Björn Malmqvist 1994. Reviderad Ulf Bjelke 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.